

จีเนียร์แออนด์คอนสตรัคชั่น บริษัท กิจการร่วมค้าที-คอม (ร่วมทุนระหว่างบริษัท ไทยเทเลคอมมิวนิเคชั่น เอ็นจิเนียริง กับบริษัท นิปปอนคอมมิสคอร์ปอเรชั่น) และบริษัท เอเอส แอสโซซิเอเตด เอ็นจิเนียริง

บริษัทมีวิศวกรและช่างเทคนิคมากกว่าหนึ่งพันคน และมีแผนการที่จะตั้งศูนย์ฝึกอบรมในด้านโทรคมนาคมให้กับพนักงานของกลุ่มบริษัทจัสมินในประเทศอื่น ๆ ด้วย

5.2.2 โทรศัพท์เคลื่อนที่

ในส่วน of โทรศัพท์เคลื่อนที่ มีผู้ให้บริการสี่รายคือ องค์การโทรศัพท์ฯ การสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งทั้งสองเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้ดำเนินการมาก่อน จากนั้นทั้งสองหน่วยงานก็เป็นผู้เปิดประมูลให้กับเอกชน ผู้ซึ่งได้รับสัมปทาน คือ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส และบริษัท โทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น การให้เอกชนเข้าร่วมในกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่นี้ มีขึ้นก่อนกรณีของโทรศัพท์ใช้สาย (ตารางที่ 5)

องค์การโทรศัพท์ฯ เริ่มให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เมื่อปี 2529 โดยใช้ระบบ NMT 470 ซึ่งมีกำลังส่งสูง มีเครือข่ายทั่วประเทศ แต่ต้องใช้พลังงานมากเครื่องโทรศัพท์จึงมีขนาดใหญ่ ส่วนการสื่อสารฯ ให้บริการเมื่อปี 2530 โดยรัฐบาลอนุมัติให้ทั้งสองหน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการ โดยหวังจะให้มีการแข่งขันกัน (และอาจเนื่องจากไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าใครควรเป็นผู้ดำเนินการแต่ผู้เดียว) การสื่อสารฯ ใช้ระบบ AMPS 800 ใช้คลื่นความถี่สูงกว่าจึงมีความชัดเจนมากกว่าแต่กำลังส่งจะน้อย จึงต้องมีเครือข่ายมากกว่าระบบขององค์การโทรศัพท์ฯ แต่มีข้อได้เปรียบคือขนาดโทรศัพท์จะกระทัดรัดกว่า จากการให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ พบว่า เอกชนก็สามารถเป็นผู้นำด้านการตลาด โดยในเดือนมกราคม 2539 เอไอเอสเป็นผู้ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดคือร้อยละ 55.2 แทคมมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 37.4 ส่วนการสื่อสารฯ และองค์การโทรศัพท์ฯ มีส่วนแบ่งตลาดใกล้เคียงกันคือร้อยละ 3.4 และ 4.0 ตามลำดับ

● โครงสร้างบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ เอไอเอส

เป็นบริษัทในกลุ่มของชินวัตร ก่อตั้งเมื่อปี 2529 และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อปี 2534 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 5,000 ล้านบาท บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์แออนด์คอมมิวนิเคชั่นส์ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่คือร้อยละ 57.7 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด

บริษัทฯ ได้รับสัมปทานจากองค์การโทรศัพท์ฯ เมื่อปี 2533 ให้ดำเนินการสร้างเครือข่ายและให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ NMT 900 โดยได้รับสัมปทานเป็นเวลา 20 ปี ลักษณะสัมปทานเป็นแบบ BTO คือบริษัทฯ ต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในเครือข่ายให้กับองค์การโทรศัพท์ฯ หลังจากติดตั้งเสร็จ

ตารางที่ 5 โทรศัพท์เคลื่อนที่

ผู้ประกอบการ	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (เอไอเอส)	บริษัท โทเทิล แอ็กเซส คอมมูนิเคชั่น (แทค)	ทศท.	กสท.
ปีที่เริ่มดำเนินการ	2533	2534	2529	2530
ผู้ถือหุ้นรายใหญ่	บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน) --57.69%	บริษัท ยูไนเต็คคอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) -- 70.08%	รัฐวิสาหกิจ	รัฐวิสาหกิจ
ทุนจดทะเบียน	5,000 ล้านบาท	3,855 ล้านบาท		
ผู้ให้สัมปทาน	ทศท.	กสท.		
ธุรกิจ	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ NMT 900 และ Digital GMS 900	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ AMPS 800-B และ PCN 1800	NMT 470	AMPS 800-A
ส่วนแบ่งรายได้	ปีที่ 1-5 15% ปีที่ 6-10 20% ปีที่ 11-15 25%	ปีที่ 1-4 12% ปีที่ 5-15 25% ปีที่ 16-22 30%		
อายุสัมปทาน	20 ปี	22 ปี		
Suppliers	Nokia, Ericsson, Motorola	Motorola, Ericsson		
Strategic	-	Motorola		
จำนวนสถานี (ธันวาคม 2538)	718 (NMT 900) 153 (GSM 900)	437 (AMPS 800-B) 437 (PCN 1800)		
จำนวนพนักงาน	400	800		
ส่วนแบ่งตลาด (มกราคม 2539)	55.2 % (51.9 % NMT 900, 3.3% GSM 900)	37.4 % (32.8% AMPS 800-B, 4.6% PCN 1800)	4.0 %	3.4 %

ที่มา : บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัท โทเทิล แอ็กเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)

โดยบริษัทฯ แบ่งผลตอบแทนให้องค์การโทรศัพท์ในอัตราร้อยละ 15 ของรายได้ก่อนหักภาษีใน 5 ปีแรก และเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 ทุกๆ 5 ปี

ในปี 2537 บริษัทได้นำระบบ Digital มาบริการ โดยใช้ระบบที่เป็นมาตรฐานทางยุโรปคือ Global System for Mobile Communication (GSM)

บริษัทมีสถานีเครือข่ายในระบบ analogue อยู่ 718 สถานีและระบบ digital GSM 153 สถานีครอบคลุมทั่วประเทศ จึงเป็นเครือข่ายให้บริการได้กว้างขวางที่สุดและมีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดคือร้อยละ 55.2 ดังกล่าวแล้ว

การหาเทคโนโลยีของเอไอเอส ไม่ได้ใช้วิธีการร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติ แต่เป็นการกำหนดจากบุคลากรของบริษัทและบริษัทที่ปรึกษา บริษัทที่จำหน่ายและติดตั้งอุปกรณ์จะเป็นผู้ดำเนินการให้ได้มาตามแบบที่ต้องการ ระบบ NMT 900 มีผู้จัดการและติดตั้งเครือข่ายคือบริษัทโนเกียและอิริคสัน โดยบริษัทโนเกีย เซลลูลาร์ ซิสเต็ม กอร์ปอเรชั่น ประเทศฟินแลนด์ เป็นผู้ติดตั้งชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Telephone Exchange--MTX) สถานีฐาน (Radio Based Station--RBS) และอุปกรณ์สื่อสารสัญญาณ ส่วนบริษัทอิริคสัน ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ทำหน้าที่ติดตั้งสถานีฐานสำหรับขยายระบบ ส่วนระบบ Digital GSM มีผู้จำหน่ายและติดตั้งอุปกรณ์คือ โนเกีย อิริคสันและโมโตโรล่า โดยประมาณการว่าการลงทุนในส่วน of เครือข่าย Digital ในปี 2537 (ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นให้บริการ) เป็นเงิน 1,000 ล้านบาท ขณะที่ การลงทุนจริงในปี 2537 เป็นเงิน 800 ล้านบาท)

● โครงสร้างบริษัท โทเทิล แอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ แทค

บริษัทก่อตั้งเมื่อปี 2532 ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียน 3,855 ล้านบาท ผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นกลุ่มตระกูลเบญจรงค์กุล ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท ชูในเค็ดคอมมูนิเคชั่นอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) หรือยูคอม ซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์โทรศัพท์ให้กับองค์การโทรศัพท์ฯ และมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทโมโตโรล่ามานาน

เดิมบริษัทฯ ได้รับสัมปทานเป็นระยะเวลา 15 ปีจากการสื่อสารฯ เพื่อเป็นผู้ติดตั้งและบริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ AMPS 800-B แต่เนื่องจากบริษัทฯ ต้องการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ค่อยมาจึงขอขยายระยะเวลาสัมปทานเป็น 22 ปี เพราะบริษัทที่ได้รับสัมปทานจะต้องมีอายุสัมปทานไม่น้อยกว่า 20 ปี จึงจะมีสิทธิขอจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

สำหรับส่วนแบ่งที่ให้กับการสื่อสารฯ จะเปลี่ยนไปตามเวลาของการให้บริการ กล่าวคือ ในสี่ปีแรกแบ่งให้ร้อยละ 12 ของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ปีที่ 5-15 ร้อยละ 25 และในปีที่เหลือร้อยละ 30

ในระยะแรกของบริษัทใช้เลขหมาย 7 หลัก ซึ่งเป็นเลขหมายเดียวกับโทรศัพท์ใช้สาย จึงทำให้มีเลขหมายไม่พอกับการบริการ และสร้างความเสียเปรียบในการแข่งขันกับเอไอเอสเป็นอย่างมาก ต่อมาในปี 2536 จึงได้รับอนุมัติให้ใช้เลขหมาย 9 หลัก เป็นระบบเดียวกับเอไอเอส เพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนเลขหมายและทำให้การแข่งขันเป็นธรรมยิ่งขึ้น

ด้านที่มาของเทคโนโลยี ยูคอมเป็นผู้แทนจำหน่ายอุปกรณ์โทรคมนาคมของบริษัทโมโตโรล่านั้น โมโตโรลาก็เป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ (strategic alliance) และเป็นผู้ที่ปรึกษาทางเทคนิคสำหรับระบบ WorldPhone 800 และ PCN 1800 ซึ่งระบบหลังเป็นระบบ digital ที่เริ่มขึ้นที่ประเทศอังกฤษ ระบบนี้ Cell site จะถูกออกแบบให้สามารถรองรับลูกค้าในพื้นที่จำกัดได้เป็นจำนวนมาก และอยู่ในความถี่ย่าน 1800 MHz มีความถี่สูง จึงมีช่องสัญญาณที่จะสามารถให้บริการได้มาก โดยมีบริษัท โนเกียเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ระบบ digital นี้

จึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีที่มีมาจากแหล่งผู้ขายอุปกรณ์ของบริษัท ดังนั้น การเลือกผู้จัดหาอุปกรณ์และติดตั้งคือการเลือกเทคโนโลยีนั่นเอง

แทคมมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 37.4 น้อยกว่าเอไอเอส เนื่องจากเข้าตลาดทีหลังและมีข้อจำกัดด้านเลขหมายในช่วงแรก แต่ตลาดนี้มีการแข่งขันสูงทั้งในด้านส่งเสริมการขายต่าง ๆ เช่นการให้ใช้โทรศัพท์ฟรีในช่วงแรก เนื่องจากความต้องการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีมาก จึงมีการทุ่มเทด้านการตลาดขายยอคขายอย่างรวดเร็ว แต่การลงทุนด้านเครือข่ายมีไม่เพียงพอ จึงพบว่าผู้ใช้จะมีปัญหาในเรื่องของการโทรไม่ติดและสัญญาณไม่ชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงโมเมนต์เร่งด่วนที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าราคาค่าอุปกรณ์และค่าบริการยังสูงอยู่¹⁴ เนื่องจากมีส่วนเกินทางเศรษฐกิจจากการผูกขาด และจากเงื่อนไขสัญญาที่มีการควบคุมราคา มีการแบ่งรายได้ให้กับรัฐวิสาหกิจ การให้บริการมีปัญหาเนื่องจากการลงทุนด้านชุมสายไม่เพียงพอกับการบริการ ไม่เป็นการแข่งขันทางด้านราคาและคุณภาพ แต่เน้นการโฆษณาขายตลาดอย่างรวดเร็ว (ตารางที่ 6 และ 7) ลักษณะตลาดเป็น Captive market เพราะค่าเครื่องโทรศัพท์มีราคาสูงมาก เมื่อเป็นเจ้าของแล้ว ผู้บริโภคจะไม่เปลี่ยนไปใช้เครือข่ายอื่น แม้ว่าการบริการจะมีปัญหา

¹⁴ มีการประท้วงจากบริการที่ไม่สะดวก และค่าโทรศัพท์รายเดือนที่สูง องค์การโทรศัพท์ฯจึงพยายามจะขอให้เอกชนลดราคาค่าใช้บริการรายเดือนลงไป แต่ไม่สำเร็จ

ตารางที่ 6 การแข่งขันด้านการตลาดในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบอนาล็อก

กิจกรรมด้านการตลาดของ AIS ระบบ NMT 900			กิจกรรมด้านการตลาดของ TAC ระบบ WorldPhone 800		
ปี	ช่วงเวลา	รายการ	ปี	ช่วงเวลา	รายการ
2534	1 ม.ค.-30 เม.ย.	แถมโฟนถึงค์รุ่นนิวเมอริก, ไอบีซี, เอสไอเอส	2535	20 ต.ค.-26 ต.ค.	ร่วมกับโรบินสันแถมบริการ Personal Box ฟรี 3 เดือน ซื้อมิตซูบิชิ, วีกกซ์, ยูนิเคนแถมโฟนห้อยค์ โทรครบ 2,000 บาทภายในหนึ่งเดือน มีสิทธิลุ้นรางวัลตัวเครื่องบินไปกลับหมู่เกาะ คาริเบียน
	25 ก.ย.-30 ก.ย.	แถมโฟนถึงค์ รุ่นปากกา			
	1 ต.ค.-30 พ.ย.	โทรฟรี 120 นาที/เดือน			
	15 พ.ย.-30 ธ.ค.	ติดตั้งไอบีซีฟรี			
	1 ธ.ค.-31 ธ.ค.	แถมโฟนถึงค์รุ่นนิวเมอริก			
2535	1 มี.ค.-16 มี.ค.	แถมโฟนถึงค์รุ่นปากกา			
	17 มี.ค.-20 มี.ย.	ติดตั้งไอบีซีฟรี			
	20 พ.ค.-11 มิ.ย.	โทร.ฟรีทั่วประเทศ			
	19 ก.ค.-31 ก.ค.	โทร.ฟรีเฉพาะพื้นที่นครราชสีมา			
	7 ส.ค.-17 ส.ค.	โทรครึ่งราคา ตั้งแต่ 19:00-06:00 น.			
	17 ส.ค.-18 ก.ย.	โทร.ฟรีทั่วประเทศ	2536	1 ธ.ค.(2535)-15 ม.ค.	ซื้อแพ็คเกจถึงค์รุ่นบราโว่นิวเมอริกราคา 1,144 บาท ที่โชว์รูม 2 แห่งคือเวสต์เทรคและศูนย์พลาซ่า รับสายฟรี 800 นาทีแรก แถม Call Waiting ไม่เสียค่าธรรมเนียมรายเดือน 600 เดือน จำหน่าย'เวสต์โฟน'และงานควาเทียม'สามารถฯ' จาก ราคา 70,950 บาทเหลือเพียง 56,700 บาท เลือก ชกเว้นค่าจดทะเบียน ค่ามัดจำ หรือค่าใช้บริการ ฟรี 2 เดือน ลด แลก แจก แถม ที่สาขาเวสต์เทรคเซ็นเตอร์ ซื้อ Ultra Sleek 9,780 ราคา 32,000 บาท รับคูปอง ซื้อสินค้ารายการอื่น 50% โทรนาทีละ 1 บาทในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑลวัน จันทร์-ศุกร์ 22:00-06:00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ ตลอดวัน จนถึง 28 ก.พ. 37
	2 พ.ย.-30 ธ.ค.	ติดตั้งไอบีซีฟรี			
2536	1 ม.ค.-19 ก.พ.	โทร.ครึ่งราคา(1 ม.ค. - 31 มี.ค. 36)			
	22 ก.พ.-31 มี.ค.	แถมโฟนถึงค์ รุ่นนิวเมอริก 1 เครื่อง			
	1 เม.ย.-30 เม.ย.	โทร. 3 บาท/นาที ทั่วประเทศ (ลูกค้าใหม่)			
	5 เม.ย.-15 เม.ย.	โทรครึ่งราคาตั้งแต่ 18:00-07:00 น. (ลูกค้าเก่า)			
	1 มิ.ย.-15 ก.ค.	โทร.สะสมแต้ม			
	16 ก.ค.-31 ส.ค.	โทร.ฟรีสองเท่าจากยอดใช้เดือนที่แล้ว			
2537	3 ม.ค.-15ก.พ.	โทร.นาทีละบาทเดียว(ในเขตเดียวกัน) จนถึงสิ้นเดือนมี.ค 2537(ลูกค้าใหม่)	2537	16 ก.พ.-10 มี.ค.	โทรนาทีละบาท 1 ปี ในพื้นที่กรุงเทพฯและ 17 จังหวัดใกล้เคียง
	3 มี.ค.-31 มี.ค.	โทรฟรีในเขตเดียวกันถึง 31 ธ.ค. 37		1 มี.ค.-30 เม.ย.	รับบริการพิเศษพร้อมอีซีคอลไม่เสียค่าบริการ 6เดือน

หมายเหตุ : NMT 900 เริ่มเปิดให้บริการเมื่อเดือนตุลาคม 2533, WorldPhone 800 เริ่มเปิดให้บริการ เมื่อเดือนกันยายน 2534.

ที่มา : เอ็มพร อ่อนคำ, 2537.

5.2.3 อุตสาหกรรมวิทยุติดตามตัว (Paging)

อุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันสูงสุดพิจารณาจากจำนวนผู้ให้บริการ โดยมีผู้ประกอบการรวม 6 ราย คือ บริษัท เปอร์คอม เซอร์วิส จำกัด, บริษัท ชินวัตร เพจจิง จำกัด, บริษัท ฮัทชีสัน เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด, บริษัท เลนโซ่ เพจจิง จำกัด, บริษัท เวลด์เพจ จำกัด และบริษัท สามารถ เพจจิง จำกัด โดยเป็นทั้งบริษัทต่างประเทศ และบริษัทของคนไทย (ตารางที่ 8)

อุตสาหกรรมวิทยุติดตามตัวเป็นอีกตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในเงื่อนไขของสัญญาการให้สัมปทาน กล่าวคือ กรณีบริษัท สามารถ เพจจิง ซึ่งได้รับสัมปทานจากกรมไปรษณีย์โทรเลข โดยไม่ต้องเสียค่าสัมปทานหรือส่วนแบ่งรายได้ให้กับกรมไปรษณีย์ฯ อีกทั้งยังมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนคือ กลุ่มข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทำให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้โดยตรง และในเวลาต่อมาก็ได้รับอนุญาตให้สามารถให้บริการบุคคลทั่วไปได้ ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้ทำให้บริษัท สามารถ เพจจิง มีความได้เปรียบกว่าบริษัทผู้ประกอบการอีก 5 รายที่เหลือ จึงเกิดการเรียกร้องให้มีการปรับสัญญาสัมปทานวิทยุติดตามตัว เพื่อให้เงื่อนไขของสัญญาอยู่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบการให้บริการเสริมระหว่างระบบ WorldPhone 800 และ NMT 900

ระบบ WorldPhone 800 (TAC)	ระบบ NMT 900 (AIS)
1. Call Waiting บริการสายรับเรียกซ้อน	1. Cellular Call Transfer บริการโอนสายอัตโนมัติ
2. Call Conference บริการประชุม 3 สาย	2. Cellular Conference Call บริการประชุมทางโทรศัพท์
3. Call Forwarding บริการโอนสายกรณีที่ผู้ใช้เครื่องอยู่	3. Cellular Call Waiting บริการรับสายด่วน
4. No Answer Transfer บริการโอนสายในกรณีที่ไม่ต้องการรับสาย	4. Cellular Voice Mail 900 บริการรับฝากข้อความอัตโนมัติ
5. Busy Transfer บริการโอนสายในกรณีที่ผู้กำลังติดสายสำคัญ	5. Voice Info 900 บริการสอบถามข้อมูลอัตโนมัติ

ที่มา : เอ็มพร อ่อนคำ, 2537.

ตารางที่ 8 วิพัตติคตามตัว

เครื่องหมายการค้า	ไพลิงค์	ผลิตภัณฑ์	อัตราส่วน เทอโฟน	อีทีเอส	ผลิตภัณฑ์	โทรศัพท์
ระบบ	Digital display Tone, numeric, Thai and English alphanumeric	Digital display Numeric and alphanumeric	Tone, numeric, Thai and English alphanumeric	Numeric, Thai and English alphanumeric	Tone and numeric paging	Digital display
ผู้ประกอบการ	จีนวิเคราเจ้ง	เปอร์คอมเรอวิส	อัตราส่วน เทอคอมบิวนิเครนส์	เอโนโซ เทอเจ้ง	ผลิตภัณฑ์	สามารถ เทอเจ้ง
ผู้ถือใบอนุญาต	AIS, Singapore Telecom	PERCOM (Newland) ² PTE (Pacific International, USA) ³	LOXLEY, Hutchison	Mama Asia (Australia), LENZO Chemical	UCOM (TAC)	SAMART Corp.
ปีตั้งขึ้น	2533	2530 (PTE), 2534 (PERCOM)	2534	2535	2536	2538
ทุนจดทะเบียนเริ่มต้น (ล้านบาท)	50	PTE 10, PERCOM 10	205	100	1	300
เจ้าของหุ้น	พศท.	กสท.	พศท.	กสท.	พศท.	กรมไปรษณีย์
อายุสัญญา (ปี)	15	10 (PTE), 15 (PERCOM)	15	15	15	20
ส่วนแบ่งรายได้หน่วยงาน	25-40%	33% (PTE), ปีที่ 1-3 25% และ เพิ่มขึ้น 5% ทุก 3 ปี (PERCOM)	25-46%	33.66%	41%	0%
พื้นที่ให้บริการ	ทั่วประเทศ	ทั่วประเทศ	ทั่วประเทศ	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	ทั่วประเทศ	ทั่วประเทศ (เฉพาะข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ) ⁴
พนักงานรับโทรศัพท์	950	400	600	500-550	.	150
ส่วนแบ่งตลาด	46.2	15.4	13.3	17.4	3.1	4.6

หมายเหตุ : ¹ อยุทธยธุรกิจ (1 มิ.ย. 2539) มีการเปลี่ยนเป็นชื่ออยู่ในบริษัท นอร์เทค และบริษัท เทลคอมมูนเคอร์ ตามลำดับ

² กองปี 2539 กรมไปรษณีย์อนุญาตให้ บริษัท สามารถพจเจ้ง จำกัด ขอขบริการจากเจ้าการการไปอยู่ประชาชนทั่วไปได้

ที่มา : Swiss Bank Corporation, "Thailand Telecom Industry Review"

ทั้งนี้องค์การโทรศัพท์ฯ และการสื่อสารฯ ได้แก้ปัญหาค่าความไม่เท่าเทียมดังกล่าวด้วยการประกาศให้ปรับลดราคาอัตราค่าบริการในส่วนของคนลงมาราว 30% นั่นคือ ผู้ให้สัมปทานทั้งสองรายยอมสูญเสียส่วนแบ่งรายได้ที่จะได้รับในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม การกระทำดังกล่าวไม่สามารถทำให้ความได้เปรียบเสียเปรียบหมดไป โดยสังเกตได้จากอัตราค่าบริการระบบวิทยุติดตามตัวรายเดือนของเครื่องรุ่นตัวเลขและตัวอักษรที่เป็นภาษาไทย ซึ่งได้รับความนิยมสูงสุดในตลาดไทยนั้น พบว่า ค่าบริการรายเดือนของบริษัทสามารถ เพจจิง อยู่ที่ 280 บาทต่อเดือน ขณะที่ค่าบริการรายเดือนของบริษัทอื่นยังคงสูงกว่า 300 บาท

จากการพิจารณาเงินทุนจดทะเบียนและลักษณะของอุตสาหกรรมเอง ซึ่งให้เห็นว่า อุตสาหกรรมนี้ไม่แสดงว่าต่างชาติจะสามารถเป็นผู้ชี้นำตลาดมาก เนื่องจากเทคโนโลยีไม่ซับซ้อนมากและการลงทุนไม่สูง โดยบริษัทที่ทำกิจการวิทยุติดตามตัวบางบริษัทมีทุนจดทะเบียนเพียง 10 ล้านบาท

ลักษณะการให้บริการวิทยุติดตามตัวมีทั้งที่เป็นระบบตัวเลข ตัวเลขและตัวอักษร ข้อความเป็นภาษาอังกฤษและข้อความที่เป็นภาษาไทย การให้บริการเป็นภาษาไทยได้รับความนิยมสูง และจากลักษณะการแข่งขันของอุตสาหกรรมทำให้มีการบริการที่หลากหลาย

ในด้านส่วนแบ่งตลาด บริษัท ชินวัตร เพจจิง มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดคือร้อยละ 46.2 รองลงมาเป็นบริษัท เสนโซ่ เพจจิง ร้อยละ 17.4 ส่วนสองบริษัทที่เข้ามาทีหลังคือ บริษัท เวลด์เพจ และบริษัท สามารถ เพจจิง มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 3.1 และ 4.6 ตามลำดับ ซึ่งบริษัท สามารถ เพจจิง มีส่วนแบ่งตลาดสูงกว่าทั้งที่เข้ามาหลังบริษัท เวลด์เพจ

5.2.4 สรุปโครงสร้างอุตสาหกรรม

จากภาพของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมทั้งสามกิจการ มีประเด็นด้านโครงสร้างและการแข่งขัน พอสรุปได้ดังนี้

การเข้าสู่ตลาดของเอกชนมาจากเหตุผลที่ว่า รัฐบาลไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าถ้าใช้หลักการที่ว่า หน้าที่ขององค์กรด้านโทรคมนาคมคือ การให้บริการแก่ประชาชน องค์การโทรศัพท์ฯ และการสื่อสารฯ ก็มีความบกพร่อง ซึ่งความบกพร่องส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการตั้งเพดานเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจจนทำให้การขยายการลงทุนทำได้ยาก จึงต้องอาศัยการลงทุนของภาคเอกชน¹⁵ และจากข้อจำกัดด้านกฎเกณฑ์ของรัฐวิสาหกิจเอง

¹⁵ แต่เพดานเงินกู้ต่างประเทศคงไม่ใช่ประเด็นสำคัญ เพราะสามารถหาเงินลงทุนได้จากแหล่งอื่น เช่นการออกตราสารการเงิน การให้ผู้ที่ต้องการใช้โทรศัพท์นำเงินมาวางล่วงหน้า การที่ผู้ใช้อุปกรณ์อื่นที่มีราคาสูงกว่าโทรศัพท์แบบมีสายเป็นการทดแทน โดยราคาจะสูงกว่า แสดงว่าความพอใจที่จะจ่ายของผู้บริโภค จะสูงกว่าราคาตลาดของโทรศัพท์

การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ เริ่มต้นจาก Value-added services ก่อนโทรศัพท์พื้นฐาน โดยรัฐบาลยังมีการควบคุมเอกชนอย่างเข้มงวด แต่ไม่เป็นระบบนัก พิจารณาได้จากการที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานให้สัมปทานในเงื่อนไขที่แตกต่างกันในการให้บริการอย่างเดียวกัน ในช่วงแรกของการให้สัมปทานยังมีการคุ้มครองอยู่มาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการให้เอกชนมาลงทุน เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพและการขยายบริการ

โทรศัพท์พื้นฐานจะมีการควบคุมมาก และมีการแข่งขันของเอกชนน้อย ทั้งนี้เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่มีการประหยัดจากขนาด (Economies of Scale) มากกว่าอุตสาหกรรมอื่น และเครือข่ายมีความซับซ้อน มีการลงทุนมากกว่า รัฐบาลไม่ต้องการให้เอกชนมาแข่งขัน รวมทั้งมีการกำหนดไม่ให้รัฐบาลแข่งขันกับเอกชนด้วย รัฐบาลกำลังจะปล่อยเสรีมากขึ้นแต่รูปแบบยังมีการถกเถียงกันอยู่

สำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่และวิทยุคิดตามตัวจะมีการแข่งขันกันสูงแม้ว่าจะมีการควบคุมจำนวนผู้ประกอบการ การแข่งขันของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้การแข่งขันด้านการลดราคาอุปกรณ์ หรือค่าโทรศัพท์ในช่วงส่งเสริมการขาย ซึ่งการแข่งขันลักษณะนี้ไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้โดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยมีราคาแพง เมื่อซื้อใช้แล้วมักจะไม่เปลี่ยนแปลงเครือข่าย ส่วนวิทยุคิดตามตัวมีการแข่งขันค่อนข้างสูงทั้งด้านราคาและการทำให้สินค้ามีความแตกต่างจากคู่แข่ง (Product differentiation)

การแข่งขันของโทรศัพท์เคลื่อนที่และวิทยุคิดตามตัวน่าจะเป็นหลักฐานที่แสดงว่าการมีผู้ประกอบการไม่มากก็มีการแข่งขันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกติกาที่วางไว้ กล่าวคือ การกำหนดราคาที่คงที่จะเป็นอุปสรรคอย่างมากในการแข่งขัน และการให้มีการหักรายได้เข้ารัฐบาลโดยไม่กำหนดให้ชัดเจนว่าจะนำเงินไปใช้ในการลงทุนด้านใด จัดเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้บริโภค

ในด้านโครงสร้าง ผู้ประกอบการยังมีการกระจุกตัว เพราะรัฐบาลยังมีการควบคุมการให้สัมปทานอยู่ กลุ่มบริษัทไทยกลุ่มใหญ่สี่กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมนี้คือ ชินวัตร, จัสมิน, ยูคอมและซีพี¹⁶ (รูปที่ 8) ทั้งสี่เป็นกลุ่มธุรกิจใหญ่ในประเทศไทยที่มีความหลากหลายในกิจการที่ลงทุน อีกทั้งยังมีอิทธิพลในเศรษฐกิจและการเมืองของไทย และมีการลงทุนในต่างประเทศหลายประเทศ โดยแต่ละกลุ่มจะมีพื้นฐานความเป็นมาต่างกัน ชินวัตรมาจากการซื้อขายอุปกรณ์และการทำระบบคอมพิวเตอร์ จัสมินเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์และวางระบบให้กับองค์กรโทรศัพท์ฯ ยูคอมจำหน่ายอุปกรณ์โทรคมนาคม ซีพีทำด้านอุตสาหกรรมเกษตรก่อนที่จะขยายมาสู่การดำเนินกิจการอุตสาหกรรมด้านอื่นๆ

¹⁶ นอกจากนี้มีกลุ่มบริษัทสามารต ที่ไม่มีกิจการโทรศัพท์ แต่มีบทบาทสูงในโทรคมนาคมด้านอื่น

ในเรื่องของกลยุทธ์ทางธุรกิจโดยเฉพาะการหาเทคโนโลยี จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน บางบริษัท ร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติ เช่น กรณีสองบริษัทที่ทำโทรศัพท์พื้นฐาน และกลุ่มยูคอมในกรณีของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในส่วนของชินวัตรไม่ใช้วิธีการร่วมทุนในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ (และดาวเทียม) แต่มีการร่วมทุนในวิถียุติตามตัวกับบริษัทสิงคโปร์

การหาเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเราไม่สามารถผลิตอุปกรณ์ได้ และการลงทุนด้านเทคโนโลยี จะมีต้นทุนสูงมาก บริษัทจึงเน้นด้านการจัดหาและการปรับใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ การร่วมลงทุนกับบริษัทจากประเทศอุตสาหกรรม เป็นประโยชน์ที่ต่อการประกอบธุรกิจในระยะยาวที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากบริษัทต่างชาติจะช่วยจัดหาเทคโนโลยีและอบรมเรื่องการใช้ แต่ทั้งนี้การร่วมลงทุนไม่เป็นเงื่อนไขชี้ขาด เพราะการได้มาซึ่งเทคโนโลยีอาจกระทำโดยการซื้อเทคโนโลยีแบบ Turn key ซึ่งผู้ขายต้องอบรมให้ใช้เป็นและบริษัทอาจจัดทำคุณสมบัติของอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่หา หรืออาจโดยการจ้างบริษัทที่ปรึกษาช่วยให้ได้เทคโนโลยีที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม การร่วมลงทุนยังมีปัจจัยด้านอื่นนอกเหนือจากเรื่องการหาเทคโนโลยี กล่าวคือ การร่วมทุนยังเป็นหนทางที่ช่วยในเรื่องการกระจายความเสี่ยง การหาแหล่งเงินทุน และเป็นกลยุทธ์ของบริษัทในการขยายตลาดด้วย จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าทุกบริษัทจะมีผู้จัดหาอุปกรณ์และติดตั้งระบบให้มากกว่าหนึ่งราย

5.3 ผลกระทบของการเปิดเสรีต่ออุตสาหกรรม

ดังกล่าวแล้วว่าข้อตกลงแกตส์ ในตอนนี้ไม่มีผลต่อการเปิดเสรีของอุตสาหกรรมหรือลดการควบคุมของรัฐบาลมากนัก เนื่องจากข้อผูกพันของเราเป็นเพียงบางกิจการและยังมีข้อจำกัด แต่แนวโน้มของการเจรจาการค้าบริการจะครอบคลุมมากขึ้นไปถึงกิจการที่เป็นโทรคมนาคมพื้นฐาน สาขาที่จะเข้าไปสู่ตารางข้อผูกพันจะมากขึ้น และข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาดและปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติจะลดลงไปตามหลักการเปิดเสรีอย่างก้าวหน้า (Progressive liberalization) บทบาทของภาคเอกชนและต่างชาติในสาขานี้จะมีสูงขึ้น การจะดูผลของแกตส์ต่อกิจการโทรคมนาคม น่าจะพิจารณาจากผลของการเปิดเสรีลดการควบคุมของรัฐบาลว่าจะมีผลเช่นไร

โดยกรอบของทฤษฎีแล้ว สาเหตุที่รัฐบาลมีการควบคุมหรือเข้าแทรกแซงธุรกิจมาจากหลายสาเหตุ เช่น การมีผลกระทบจากภายนอก การมีมลภาวะ การที่สินค้ามีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะ¹⁷

¹⁷ สินค้าสาธารณะต่างจากสินค้าทั่วไปในสองลักษณะคือ ผู้บริโภคคนหนึ่งใช้แล้วคนอื่นก็ยังใช้ได้ (non-rivalry) และเราไม่สามารถกีดกันไม่ให้ผู้ใดคนหนึ่งใช้สินค้าได้ (non-excludable) เอกชนจึงไม่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการนี้ได้ เพราะไม่สามารถตั้งราคาและเก็บค่าบริการจากผู้บริโภค รัฐจึงเป็นผู้ทำการผลิต ตัวอย่างเช่น การป้องกันประเทศ การป้องกันโรคติดต่อ การสาธารณสุข

หรือการที่กิจการมีลักษณะผูกขาดโดยธรรมชาติ (natural monopoly) ถ้ารัฐบาลไม่เข้าแทรกแซงจะทำให้มีการผูกขาด ทำให้สวัสดิการของผู้บริโภคแย่ลงกว่าการที่มีตลาดแข่งขันอย่างสมบูรณ์ โดยสรุปคือการเข้าแทรกแซงจากรัฐบาลจะกระทำในกรณีที่ระบบตลาดทำให้ผู้บริโภคมีสวัสดิการลดลง

ในขณะที่มีเหตุผลทางทฤษฎีชี้ว่าในบางกรณีรัฐบาลจำเป็นต้องเข้าควบคุมอุตสาหกรรม โดยอาจจำกัดการผลิต จำนวนผู้ประกอบการ ราคา หรืออัตราผลตอบแทน นักเศรษฐศาสตร์ที่ไม่เห็นด้วยกับการควบคุมของรัฐบาลก็มีการศึกษาทางทฤษฎีและวิจัยเชิงประจักษ์มาได้แย้ง แสดงปัญหาของการควบคุมของรัฐบาล โดย Harvey Averch and Leland Johnson (1962) พบว่าการควบคุมอัตราผลตอบแทนของผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ประกอบการมีการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรเกินกว่าขนาดที่เหมาะสม เพื่อเป็นการขยายฐานของผลตอบแทน สำนัก Chicaco ทำทนายการควบคุมของรัฐ โดยใช้หลักของเศรษฐศาสตร์การเมืองให้เหตุผลว่า กลุ่มจัดตั้งที่มีการรวมกลุ่มกัน (ซึ่งมักจะเป็นผู้ผลิต) จะได้ประโยชน์ มากกว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากกว่าแต่กระจายกระจายไม่มีการรวมกลุ่ม (มักจะเป็นผู้บริโภค) เพราะมีอำนาจต่อรองมากกว่า นอกจากนี้ การควบคุมยังทำให้ระดับการผลิตไม่เหมาะสมเกิดความสูญเสียแก่สังคมอีกด้วย (Deadweight Loss)

ประเด็นการควบคุมโดยคิดว่า การผลิตมีลักษณะผูกขาดโดยธรรมชาติ ถ้าเอกชนผลิตจะทำให้ผูกขาดเป็นผลเสียแก่ผู้บริโภค เหตุผลนี้ก็ไม่หนักแน่นนัก โดยเฉพาะในกรณีของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ดังได้กล่าวแล้วว่าเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้นทุนการผลิตลดลง ทำให้ขนาดของการลงทุนขั้นต่ำเล็กลง การผลิตไม่จำเป็นต้องมีผู้ประกอบการเพียงรายเดียว กอปรกับลักษณะของกิจการโทรคมนาคมมีความใกล้เคียงกับลักษณะของสินค้าเอกชนมากกว่าสินค้าสาธารณะ (World Development Report, 1994) ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่ทั่วโลกจะลดบทบาทของภาครัฐบาลและให้เอกชนเข้ามาลงทุนในกิจการนี้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่อุตสาหกรรมโทรคมนาคมต้องมีการลงทุนสูง ทำให้จำนวนผู้ประกอบการจะไม่มากนักกล่าวได้ว่าเป็นไปตามทฤษฎีการแข่งขันสมบูรณ์ แต่ทฤษฎีตลาดที่แข่งขันกันได้ (Contestable market) แสดงว่า ถ้าเราปล่อยให้ผู้ประกอบการเข้าออกอุตสาหกรรมอย่างเสรีและไม่มีต้นทุนจม (sunk cost) แล้ว แม้ว่าผู้ประกอบการจะมีจำนวนไม่มาก แต่ก็จะมีลักษณะการตั้งราคา ประกอบธุรกิจ ในลักษณะแข่งขันอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะถ้ามีกำไรสูงเกินไปก็จะเป็นการเชิญชวนให้ผู้ประกอบการอื่นเข้ามาสู่อุตสาหกรรม การที่มีความกดดันจากการเข้าสู่ตลาดอย่างเสรี จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการที่ทำการอยู่ได้เพียงกำไรปกติ แม้ว่าจะมีผู้ประกอบการไม่มาก

จากทฤษฎีจึงพยากรณ์ว่า ถ้ารัฐบาลเลิกการควบคุม ปล่อยให้มีการแข่งขัน สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ ประสิทธิภาพการผลิต การจัดสรรทรัพยากรจะดีขึ้น ต้นทุนการผลิตจะลดลง ราคาจะลดลง และผู้ที่ได้ส่วนเกิน

ทางเศรษฐกิจ (economic rent) จะเสียส่วนนี้ไป ในแง่พลวัตคาดหมายว่าจะทำให้มีการพัฒนาเทคโนโลยี และปรับปรุงการจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น¹⁸

ด้านการศึกษาเชิงประจักษ์ถึงผลการเลิกการควบคุมของรัฐบาล Hiroyuki Imai (1994) ได้ศึกษา การเปลี่ยนแปลงต้นทุนของบริษัท Kokusai Denshin Denwa ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี 1970-1992 โดยในปี 1985 ญี่ปุ่นได้มีการปฏิรูปสาขาโทรคมนาคม เปิดให้มีการแข่งขันทั้งการให้บริการในประเทศและโทรศัพท์ ระหว่างประเทศ และแปรรูป Nippon Telegraph and Telephone Public Corporation (NTT) และ Kokusai Denshin Denwa ซึ่งเป็นผู้ผูกขาดการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศมาจนถึงปี 1985 จากนั้นจึงมีสอง บริษัทเข้ามาแข่งขันให้บริการ

การศึกษาใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ ประมาณการสมการต้นทุนการผลิตในรูปของ Translog cost function พบว่าการแข่งขันทำให้บริษัทมีความพยายามที่จะลดต้นทุนในการผลิตลง ต้นทุนต่อหน่วยของการ ให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ลดลงร้อยละ 22.2 ในช่วง 1985-1992 หรือเป็นร้อยละ 3.1 ต่อปี การลด ต้นทุนทำให้สามารถลดราคาค่าบริการได้ นอกจากนี้ การศึกษาได้ประมาณการเส้นอุปสงค์ของผู้บริโภค และพบว่าราคาที่ราคาลดลงทำให้ส่วนเกินของผู้บริโภค (consumer surplus) เพิ่มขึ้นในปี 1992 คิดเป็น ร้อยละ 25.6 ของรายรับรวมของบริษัท

Winston (1993) ได้ทำการประเมินผลการยกเลิกการควบคุม ในหลายอุตสาหกรรมในสหรัฐ อเมริกา¹⁹ โดยใช้งานวิจัยหลายชิ้นเป็นพื้นฐาน พบว่าในด้านของราคา ราคาหลังการควบคุมจะลดลงจริง ตามการพยากรณ์ทางทฤษฎี โดยผลประโยชน์จากราคาลดลงจะตกอยู่กับผู้บริโภค ปีละ 4.3-6.5 พันล้าน ดอลลาร์ (ราคาปี 1990) ส่วนกรณีของโทรศัพท์เป็นเงิน 0.73-1.6 พันล้านดอลลาร์ และเป็นจำนวน 0.37-1.3 พันล้านดอลลาร์กรณีของเคเบิลทีวี

นอกจากราคาจะลดลงแล้ว ราคาจะมีความสอดคล้องกับต้นทุนมากขึ้น จึงมีลักษณะหลากหลายมาก ขึ้นตามการบริการและผู้บริโภค (Price differentiation) ตัวอย่างเช่น การตั้งราคาของสายการบินในเที่ยวบิน ที่มีการจราจรหนาแน่น จะตั้งสูงกว่ากรณีที่มีการจราจรไม่คับคั่ง การตั้งราคาอัตราค่าโทรศัพท์เป็นช่วง ตามความหนาแน่นของการโทร ในการขนส่งมีการตั้งราคาที่ต่างกันตามปริมาณที่ขน หรือแม้แต่ในด้านการธนาคาร การคิดอัตราดอกเบี้ยระหว่างลูกค้ารายใหญ่กับรายเล็กก็แตกต่างกัน

¹⁸ แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า รัฐบาลไม่ต้องทำอะไร เพราะยังมีสิ่งที่ต้องดูแลด้านความทั่วถึงของโครงสร้างพื้นฐาน การให้การแข่งขันที่เป็นธรรมและความมั่นคงของระบบโทรคมนาคม

¹⁹ หลักการวิเคราะห์วิธี Counterfactual analysis โดยไม่ได้ดูเพียงว่าก่อนและหลังการยกเลิกการควบคุมเกิดอะไรขึ้น แต่ควบคุมให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เพื่อประเมินผลที่เกิดจากการยกเลิกการควบคุมอย่างแท้จริง

ในขณะที่ราคาโดยทั่วไปจะลดลง แต่การที่ราคามีการปรับให้สอดคล้องกับต้นทุน ผู้บริโภคบางส่วน ก็จะต้องเสียผลประโยชน์จากราคาที่สูงขึ้น เช่นกรณีของโทรศัพท์ ที่ราคาโทรศัพท์ทางไกลลดลงแต่ราคา โทรศัพท์ท้องถิ่นสูงขึ้น เนื่องจากการยกเลิกการชดเชยจากรายได้ของโทรศัพท์ทางไกล ผู้บริโภคกลุ่มที่เสีย ประโยชน์นี้อาจจะคัดค้านการยกเลิกการควบคุม

ในด้านของกำไรผู้ผลิต พบว่ามีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง เนื่องจากต้นทุนของผู้ผลิตจะลดลง จากการที่มี ประสิทธิภาพที่ดีขึ้น แต่การแข่งขันทำให้ราคาลดลง ในสหรัฐอเมริกากำไรของอุตสาหกรรมขนส่งลดลง ส่วนของรถไฟสูงขึ้น ส่วนในด้านโทรศัพท์ทางไกลเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ในอุตสาหกรรมรถบรรทุกพบว่าค่าจ้างและการจ้างงานลดลง อุตสาหกรรมอื่นลดลงเล็กน้อย ส่วน การบินและเคเบิลทีวีเพิ่มขึ้น จากการผลิตที่มากขึ้น

นอกจากนี้ ปรากฏว่าโครงสร้างการตลาดมีการแข่งขันมากขึ้นจริง การบริการดีขึ้น แต่ไม่สามารถ วัดเป็นตัวเลขได้ โดยรวมแล้ว Winston (1993) สรุปว่า การลดการควบคุมอุตสาหกรรม การบิน รถไฟ รถ บรรทุก โทรศัพท์ เคเบิลทีวี การค้าหลักทรัพย์และเกษตกรรมชาติ เป็นผลดีต่อสังคม ผลประโยชน์สุทธิรวม กันประมาณปีละ 36-46 พันล้านดอลลาร์ (ราคาปี 1990) คิดเป็นร้อยละ 7-9 ของ GNP ตัวเลขที่แตกต่าง กันมาจากวิธีการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ตัวเลขยังไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนที่ใช้ในการควบคุมอุตสาหกรรม ประโยชน์จากการปรับปรุงเทคโนโลยีและคุณภาพของการบริการ

ประสบการณ์ของประเทศลาตินอเมริกา ที่มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านโทรคมนาคมให้เอกชน ดำเนินการ ก็พบว่าสามารถทำให้การลงทุนและการติดตั้งขยายตัวอย่างรวดเร็ว อาร์เจนตินา แปรรูปรัฐ วิสาหกิจตั้งแต่ปี 1990 โดยแบ่งเขตออกเป็นสองเขต (ภาคเหนือและภาคใต้) ให้ผู้ผูกขาดสองรายดำเนินการ รัฐบาลและผู้บริโภคสามารถที่จะเปรียบเทียบบริการของผู้ประกอบการทั้งสองราย และรัฐบาลยังมีข้อสัญญา ที่จะให้เวลาการผูกขาดแก่ผู้ประกอบการเพิ่มจาก 7 ปีเป็น 10 ปี ผู้ประกอบการทั้งสองจึงจำเป็นต้องลงทุน ขยายคู่สายและปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อที่จะมีโอกาสขยายเวลาสัมปทานต่อไป จนประชากรร้อยละ 15 มี โทรศัพท์ใช้ ในประเทศชิลี เดิมมีการผูกขาดบริการโทรศัพท์ทางไกลโดย Entel ต่อมาในปี 1989 ก็แปรรูปและให้มีการแข่งขันโดยทันทีกับ Telex และในปี 1994 ก็เปิดเสรีโทรศัพท์ทางไกล มีผู้ประกอบการเข้ามาแข่งขันในตลาดนี้ 12 ราย ผลก็คือ ผู้บริโภคสามารถเลือกใช้บริการจากบริษัทใดก็ได้ทุกครั้งที่โทรศัพท์ การแข่งขันทำให้ มีการให้บริการพิเศษหลายอย่าง จนราคาโทรศัพท์ทางไกลไปอเมริกาลดเหลือ 0.40 ดอลลาร์ (Economist 1995a)

สำหรับกรณีของประเทศเวเนซุเอลา ก่อนแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ประกอบการโทรศัพท์ในปลายปี 1991 เวเนซุเอลามีความหนาแน่นของโทรศัพท์ 8.2 คู่สายต่อประชากร 100 คน คือมีคู่สายทั้งสิ้น 1.6 ล้าน เลขหมาย รัฐบาลดำเนินการขายหุ้นร้อยละ 40 แก่ผู้ลงทุนต่างประเทศ เป็นจำนวน 1.9 พันล้านดอลลาร์

หลังจากนั้นสองปี บริษัทลงทุนกว่า 1.1 พันล้านดอลลาร์ และติดตั้งคู่สาย 850,000 คู่สาย เร็วกว่าข้อผูกพันสัญญาที่ให้ติดตั้ง 3.6 ล้านคู่สายใน 9 ปี สัญญาที่รัฐบาลทำกับบริษัทจะมีข้อผูกมัดในการติดตั้งคู่สายและการปรับปรุงบริการ และเนื่องจากรัฐบาลไม่ต้องการให้ราคาค่าโทรศัพท์ท้องถิ่นสูงขึ้นเร็วเกินไป จึงยังอนุญาตให้มีการชดเชยจากรายได้โทรศัพท์ทางไกล แต่จะยกเลิกการชดเชยนี้ภายใน 9 ปี เพื่อให้ราคาสะท้อนถึงต้นทุนอย่างแท้จริง การเปลี่ยนแปลงราคาจะต้องได้รับการอนุญาตจากองค์กรที่ควบคุมด้านโทรคมนาคม ในขณะที่การบริการพื้นฐานยังมีลักษณะการผูกขาดโดยมีการควบคุมของรัฐบาล แต่การบริการอื่นจะมีการแข่งขัน เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ การบริการข้อมูล ธุรกิจอุปกรณ์โทรศัพท์ (World Development Report, 1994 : 66)

ประสบการณ์ประเทศต่าง ๆ แสดงว่าประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมสูงขึ้นเมื่อมีการเปิดเสรี ทั้งนี้การเปิดเสรีเป็นการยกเลิกกฎเกณฑ์ด้านการเข้าสู่ตลาด การควบคุมราคา ให้มีการแข่งขันจากทั้งจากต่างประเทศและบริษัทในประเทศ แต่ยังคงต้องมียุทธศาสตร์ที่ดูแลให้การใช้เครือข่ายเป็นระเบียบมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดกติกาการเข้าและดำเนินการของธุรกิจ เพราะอุตสาหกรรมโทรคมนาคมมีลักษณะที่พิเศษคือ คุณค่าของเครือข่ายขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ใช้บริการ ยิ่งมีเครือข่ายมาก จะยิ่งทำให้มูลค่าต่อเครือข่ายสูง เพราะสามารถติดต่อกันได้กว้างขวาง (Network extenality) การจัดให้มีผู้ประกอบการหลายรายนั้น จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อกัน ต้องมีการกำหนดสิทธิการใช้ทาง (right of way) กำหนดอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (interconnection charge) นอกจากนั้นแล้ว ลักษณะการลงทุนทางด้านโทรคมนาคมยังมีมูลค่าสูงและมีการประหยัดจากขอบเขตธุรกิจ (economy of scope) คือถ้าธุรกิจหนึ่งทำหลายกิจการจะสามารถประหยัดต้นทุนต่อหน่วยได้ ทั้งนี้เพราะการจัดการและเทคนิคมีความสอดคล้องกัน ทำให้มีต้นทุนที่ใช้ร่วมกันได้ ดังนั้นบริษัทที่จะเข้ามาในธุรกิจจะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ มีเครือข่ายกว้างขวาง ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้ลักษณะตลาดโทรคมนาคมเป็นแบบผู้ขายน้อยราย (oligopoly) มากกว่าที่จะเป็นแบบแข่งขันอย่างสมบูรณ์ จึงทำให้ผู้บริโภคเสียผลประโยชน์ได้ ประเด็นเหล่านี้แสดงว่าต้องมียุทธศาสตร์ที่วางกติกาให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างสะดวก กระจายอย่างกว้างขวาง และอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม นั่นคือ ต้องคำนึงถึงทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค²⁰

จากกรอบทางด้านทฤษฎี ประสบการณ์จากชาติอื่น และโครงสร้างอุตสาหกรรมไทย ถ้าหากมีการลดการควบคุม เปิดตลาดด้านโทรศัพท์ให้กับเอกชนและผู้ประกอบการต่างชาติ เราพอจะคาดการณ์ผลกระทบเป็นดังนี้

²⁰ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้าน ความทั่วถึงของโครงสร้างพื้นฐาน ความมั่นคงของระบบ การพัฒนาเทคโนโลยี ที่ทำให้ต้องมียุทธศาสตร์ที่จะดูแล

5.3.1 โครงสร้างอุตสาหกรรม

ผู้ประกอบการที่เป็นผู้นำในตลาดจะเป็นกลุ่มเดิมดังกล่าวแล้ว แต่จะมีกิจการครอบคลุมมากขึ้น จากโอกาสทางธุรกิจที่กว้างขึ้น เช่นมีโอกาสที่จะทำโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมทั้งด้านมูลค่าเพิ่มต่างๆ เหตุผลคือ กลุ่มเหล่านี้จะมีพื้นฐานที่ดีทางด้านเงินทุนและบุคลากร²¹ และการหาเทคโนโลยี การที่รัฐบาลให้โอกาสเอกชนเข้าร่วมในกิจการโทรคมนาคมในอดีต เป็นการสร้างความแข็งแกร่งกลุ่มธุรกิจนี้ให้มีประสิทธิภาพด้านนี้มากกว่ากลุ่มธุรกิจอื่น มีการสร้างเครือข่ายที่กว้างขวาง อีกทั้งโดยลักษณะที่อุตสาหกรรมโทรศัพท์มีการลงทุนสูง การแข่งขันจากผู้ประกอบการรายใหม่กับสื่อกลุ่มนี้ในทันทีจึงเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตาม ถ้าจะมองในแง่กิจการที่มีมูลค่าเพิ่ม เช่น เรื่องของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การให้คำปรึกษา จะมีผู้ประกอบการรายใหม่ได้ง่ายกว่า เพราะการลงทุนไม่สูงมาก และในระยะต่อไป บทบาทในด้านโทรศัพท์ก็คงจะมีเพิ่มขึ้น

เมื่อมีการผ่อนผันการทำธุรกิจของบริษัทต่างชาติ บริษัทต่างชาติย่อมจะมีบทบาทในอุตสาหกรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม น่าจะอยู่ในฐานะที่เป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์หรือร่วมลงทุน มากกว่าที่ เป็นผู้ลงทุนโดยลำพัง สาเหตุเพราะกิจการนี้ต้องรู้พื้นที่ให้บริการเป็นอย่างดี จึงจะรู้ว่าวางเครือข่ายอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ ต้องมีการตลาดและการบริการเป็นที่พอใจแก่คนท้องถิ่น จึงต้องเข้าใจลักษณะของลูกค้า เข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังเป็นธุรกิจที่ต้องมีการติดต่อประสานงานกับราชการหลายหน่วยงาน ทั้งในด้านการก่อสร้างชุมสาย การวางเครือข่ายและการดำเนินธุรกิจอื่นๆ ประกอบกับผู้ประกอบการของไทยได้ยึดกุมธุรกิจไว้พอสมควรและมีประสิทธิภาพการร่วมกิจการจากต่างชาติอยู่แล้ว การร่วมเป็นพันธมิตร น่าจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าและเป็นประโยชน์กว่าการลงทุนเอง

จะเห็นว่าในประเทศที่มีการเปิดเสรี ถ้าหากมีบริษัทท้องถิ่นที่สามารถดำเนินการได้ บริษัทต่างชาติจะลงทุนร่วมเป็นส่วนใหญ่ เช่นกรณีของ US West ถือหุ้นร้อยละ 20 ใน Binarian ในกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่เชลลูลาร์ ในมาเลเซีย Bell Atlantic และ Ameritech ต่างถือหุ้นในบริษัท Telecom New Zealand และ Bell South ลงทุนในบริษัท Optus ในออสเตรเลีย

²¹ จากรายงานประจำปี 2538 ของผู้ประกอบการค้าสื่อสารโทรคมนาคม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2538 สินทรัพย์รวมของบริษัท (รวมบริษัทย่อย) เหล่านี้มีดังนี้คือ ทีโอ 77,537 ล้านบาท ทีทีแอลซี 30,707 ล้านบาท เอไอเอส 20,109 ล้านบาท แทค 32,058 ล้านบาท จัสมิน 16,933 ล้านบาท จินวัตรคอมพิวเตอร์แอนด์คอมมูนิเคชั่นส์ 39,907 ล้านบาท ชูคอม 45,120 ล้านบาท ส่วนสื่อมวลชนและสามารถมี 9,797 และ 7,127 ล้านบาท ตามลำดับ

5.3.2 การลงทุน

บริษัทไทยจะลงทุนในต่างชาติมากขึ้น แกตส์จะทำให้มีการเปิดเสรีมากขึ้น อีกทั้งแนวโน้มและความจำเป็นของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานจำเป็นต้องมีการลงทุนอย่างมาก ธนาคารโลกประมาณการว่าประเทศในเอเชียต้องการการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานจนถึงปี 2004 ประมาณ 1,300-1,500 พันล้านดอลลาร์ การลงทุนด้านโทรคมนาคมระหว่าง 1995-1999 ประมาณ 363.2 พันล้านดอลลาร์ โดยการลงทุนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนจะสูงสุดคือ 120 พันล้านดอลลาร์ (Far Eastern Economic Review, 1995 : 44-46) โอกาสทางธุรกิจในเอเชียจึงมีอยู่สูง ผู้ประกอบการของไทยเองก็ตระหนักว่าตลาดของไทยเองก็เป็นตลาดที่ไม่ใหญ่นัก จากการสะสมประสบการณ์ในประเทศจึงเป็นธรรมดาที่จะวางกลยุทธ์การลงทุนในต่างประเทศเพื่อขยายตลาด เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่า การลงทุนในต่างประเทศทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ เช่น ด้านผู้บริหาร การอบรมพัฒนาบุคลากร การทำการวิจัยและพัฒนาในเชิงประยุกต์ ซึ่งถ้าธุรกิจขยายตัวจะทำให้มีการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมเหล่านี้ได้มากกว่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ภาคผนวกที่สองแสดงการลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มโทรคมนาคมไทย ซึ่งมีหลายกลุ่มบริษัท มีความหลากหลายในประเทศและกิจการที่เข้าไปลงทุน (ตารางผนวกที่ 2)

การที่เราเริ่มลงทุนในต่างประเทศจะมีความเกี่ยวข้องกับการเจรจาตามข้อตกลงแกตส์ ทั้งนี้เพราะในการเจรจาเปิดโทรคมนาคมพื้นฐาน เป็นการดำเนินการโดยสมัครใจ และมีการเจรจาในลักษณะต่างตอบแทน ผู้ประกอบการไทยคงจะไม่สามารถลงทุนในประเทศพัฒนาแล้วได้ แต่เรามีความสามารถในการลงทุนในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งอินเดีย และสาธารณรัฐเกาหลีก็อยู่ในกลุ่มที่เข้าร่วมเจรจา มีแนวโน้มว่าประเทศที่เป็นผู้สังเกตการณ์บางประเทศจะเปลี่ยนสถานะภาพเป็นผู้เข้าร่วมเจรจา การเข้าร่วมเจรจน่าจะเป็นประโยชน์ในแง่ที่ทำให้มีการต่อรอง ให้ประเทศกำลังพัฒนาเปิดตลาดโทรคมนาคม และให้โอกาสการลงทุนแก่ธุรกิจไทยมากขึ้น

การลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทยก็จะมากขึ้นเช่นกันดังกล่าวนแล้ว เพราะการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความต้องการเงินทุนของเรายังสูงอยู่มาก มักจะเป็นที่วิตกว่าเราจะไม่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ ประเด็นที่มักจะกล่าวถึงกันมากคือ เราไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม ทำให้เสียเปรียบในการแข่งขัน

ถ้าจะพิจารณาถึงเทคโนโลยีอาจแบ่งได้เป็น ด้านอุปกรณ์โทรคมนาคมและการวางระบบเครือข่ายกับเทคโนโลยีด้านการจัดการ ในด้านอุปกรณ์โทรคมนาคม บริษัทต่างชาติเองก็มีได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีทุกบริษัท ทั้งนี้เพราะต้องการการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาสูง ความเสี่ยงสูง อีกทั้งอายุของเทคโนโลยี

ก็สั้นลง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นกว่าในอดีต ในตลาดโลกแล้วจึงมีไม่กี่บริษัทที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม ตลาดของอุปกรณ์และเทคโนโลยี ไม่ได้มีการผูกขาด เพราะเรามีทางเลือกกว่าจะใช้เทคโนโลยีของใคร เช่น กรณีโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ analogue แบบ NMT กับ AMPS และระบบ digital แบบ PCN และ GSM เทคโนโลยีของระบบโทรคมนาคมที่ใช้สายก็ต้องแข่งกับระบบที่ไม่ใช้สาย เจ้าของเทคโนโลยีต้องการขายเทคโนโลยีและต้องเผชิญกับการแข่งขันจากทางเลือกที่ผู้ใช้นิยาม จึงมิได้เป็นผู้ผูกขาดโดยสมบูรณ์ ในส่วนข้างต้นที่วิเคราะห์โครงสร้างบริษัทไทยที่ประกอบกิจการด้านโทรศัพท์ จะเห็นว่าผู้ประกอบการมีการใช้อุปกรณ์และมีการคิดตั้งจากหลายบริษัท แสดงว่าไม่มีการผูกขาดจากผู้ผลิตอุปกรณ์รายใดรายหนึ่ง

ในด้านธุรกิจด้านการจัดการ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ตลาด ระบบการเมือง และระบบราชการ ทำให้บริษัทไทยได้เปรียบบริษัทต่างชาติ บริษัทโทรคมนาคมของไทยเป็นกลุ่มบริษัทใหญ่ มีเงินลงทุนสูง มีทรัพยากรที่จะสร้างทีมผู้บริหารและวิศวกรที่มีความสามารถ ความสามารถในการจัดการของเราในสภาพแวดล้อมของไทย จึงน่าจะเท่าเทียมกับบริษัทต่างชาติ การที่กลุ่มบริษัทของไทยสามารถขยายกิจการไปลงทุนในต่างประเทศ ก็เป็นหลักฐานหนึ่งว่าเรามีความสามารถที่จะแข่งขันกับบริษัทต่างชาติได้ โดยรัฐบาลไม่ต้องช่วยเหลืออะไรเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ตาม ดังได้กล่าวแล้วว่าอุตสาหกรรมนี้มีความต้องการเงินลงทุนที่สูง ก่อปรกับบริษัทของประเทศพัฒนาแล้วมีประสบการณ์ด้านการจัดการเทคโนโลยี กลยุทธ์ของการลงทุนส่วนใหญ่จึงเป็นการร่วมลงทุนระหว่างบริษัทท้องถิ่นกับต่างชาติ การแข่งขันจะเป็นระหว่างกลุ่มบริษัทไทยด้วยกันเองมากกว่าที่จะเป็นการแข่งขันโดยตรงกับต่างชาติ

5.3.3 ผลต่อผู้บริโภค

ประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตจะถูกลง เนื่องจากการแข่งขันทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัว จะดำเนินกิจการอย่างไรประสิทธิภาพไม่ได้ แต่กำไรของผู้ประกอบการอาจลดลง โดยเฉพาะในระบบปัจจุบันที่ผู้ประกอบการยังมีอำนาจผูกขาด กำไรจึงสูงกว่าปกติ ซึ่งกำไรส่วนนี้จะถูกกดดันเมื่อมีการแข่งขัน

ถ้ารัฐบาลให้มีการแข่งขันด้านราคา ผู้บริโภคจะได้ประโยชน์ ดังประสบการณ์จากหลายประเภทในหลายอุตสาหกรรม และในเงื่อนไขในปัจจุบันจะมีส่วนเกินทางเศรษฐกิจ ทั้งจากส่วนราชการและเอกชน เช่น ในกรณีของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้น ราคาสามารถจะลดลงได้อีกถ้าจัดส่วนเกินนี้ ในปัจจุบันรัฐบาลยังควบคุมการตั้งราคาโทรศัพท์ การแข่งขันด้านราคาจึงไม่เกิดขึ้น การแข่งขันเป็นลักษณะการโฆษณา เพื่อ

เพิ่มยอดขายในแต่ละช่วง ซึ่งไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้อ้าเปิดเสรี การให้บริการจะหลากหลายขึ้น เพราะผู้ประกอบการจะสร้างส่วนแบ่งตลาดของตนเอง คุณภาพของการบริการน่าจะดีขึ้น เพราะเมื่อมีผู้ประกอบการหลายราย ทำให้สามารถเปรียบเทียบบริการกันได้ เป็นการเพิ่มทางเลือกแก่ผู้บริโภค

การติดตั้งคู่สายโทรศัพท์จะรวดเร็วขึ้น ประเด็นนี้มีตัวอย่างจากหลายประเทศ รวมทั้งของประเทศไทย ซึ่งการติดตั้งคู่สายของทีเอและทีทีเอนด์ที่เร็วกว่าขององค์การโทรศัพท์มาก ทั้งนี้เพราะบริษัทต้องการได้รายได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการขายเครือข่ายเป็นการสร้างอำนาจทางการตลาด นอกจากนี้ บริษัทเอกชนยังมีความคล่องตัวในการประกอบกิจการและการหาเงินทุน เพราะไม่ติดกับระเบียบราชการ อย่างไรก็ตาม การวางคู่สายของเอกชน ย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจ นั่นคือ ติดตั้งในเขตที่มีผลกำไรสูง มีคนหนาแน่น ซึ่งจะอยู่ในเขตตัวเมือง การวางคู่สายแก่ประชากรที่อยู่ไกลออกไป ทั้งในเมืองและชนบทจะถูกชะลอได้ ทำให้รัฐบาลไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของ universal service

อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์เป็นไปได้อย่างแน่นอนเมื่อมีการแข่งขัน การแปรรูปกิจการของรัฐ หรือการยกเลิกกฎเกณฑ์การควบคุม ถ้านำไปสู่การผูกขาดก็จะมีประโยชน์ต่อผู้บริโภคแต่อย่างใด จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะควบคุมให้มีการแข่งขันอย่างแท้จริง

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

ประเด็นสำคัญจากการศึกษานี้คือ ในข้อตกลงแกดส์ที่ลงนาม ณ Marrakesh ยังจะไม่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากนัก เพราะยังมีเงื่อนไขที่จะทำตามเฉพาะที่เราจะผูกพัน ซึ่งไทยยังเปิดไม่กี่สาขา และยังมีข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาดอยู่ โดยข้อเท็จจริงแล้ว ในการเจรจารอบอุรุวัย เราขอมผูกพันเปิดสาขาโทรคมนาคมตามที่เราได้เปิดอยู่แล้ว ไม่ได้มีการเพิ่มอะไรเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของเศรษฐกิจระหว่างประเทศแสดงว่า การค้าการลงทุนจะเสรีมากขึ้น กล่าวคือ จากความสำเร็จของกลุ่มประเทศเอเซียตะวันออก และความล้มเหลวของระบบสังคมนิยม ทำให้แต่ละประเทศเน้นกลยุทธ์ด้านการส่งออกและสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ ต่างจากในอดีตที่หลายประเทศยังใช้กลยุทธ์ผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้า ทั้งยังมองการลงทุนจากต่างประเทศในแง่ลบ แนวโน้มของการเปิดเสรีลดการควบคุมของรัฐบาลมีสูง ตัวอย่างเช่น อินเดีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน สหภาพโซเวียตรัสเซีย(เดิม) และประเทศทางยุโรปตะวันออก

นอกจากนี้การผลิตสินค้า (และบริการ) จะกระจายไปทั่วโลก คือบริษัทจะสามารถเลือกแหล่งผลิตที่มีต้นทุนที่ถูก หรือสอดคล้องกับกลยุทธ์ของตน เช่น ใกล้ตลาด ใกล้แหล่งวัตถุดิบ หรือ แรงงาน ทั้งนี้เพราะ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ขนาดการผลิตที่เหมาะสมเล็กลง ต้นทุนการติดต่อสื่อสารและ

การคมนาคมถูกลงมาก (Economist, 1995b) การผลิตไม่จำเป็นต้องทำทุกชิ้นตอนในประเทศเดียว ประเทศอุตสาหกรรมมีทางเลือกมากขึ้นในการลงทุนในต่างประเทศ

จากการที่ความสัมพันธ์เกี่ยวโยงของเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากขึ้น การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น ประเทศต่าง ๆ มุ่งการส่งออกมากขึ้น การแข่งขันระหว่างประเทศจึงเข้มข้นขึ้น การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทยและเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ จึงอยู่ที่ว่าเราจะรักษาความสามารถในการแข่งขันได้อย่างไร และจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ดีเพียงใด

เครือข่ายโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การทำธุรกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศมีต้นทุนที่ต่ำ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ระบบโทรศัพท์ของประเทศไทยมีปัญหาทั้งในด้านปริมาณเมื่อเทียบกับต่างประเทศที่เป็นคู่แข่งกัน หรือแม้แต่เทียบระหว่างกรุงเทพฯและต่างจังหวัด และยังมีปัญหาในด้านคุณภาพการบริการ การให้เอกชนเข้าดำเนินการ และกระตุ้นให้มีการแข่งขันน่าจะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม

นอกจากนี้ จากการที่มีการตั้งองค์การการค้าโลก มีการเจรจาด้านการเปิดตลาดโทรศัพท์พื้นฐาน การเจรจาด່รงเพื่อเปิดตลาดโทรคมนาคมและภาคการบริการอื่นๆจะมีอย่างต่อเนื่อง การจะเปิดตลาดสำหรับบริษัทต่างชาติดูจะทำได้ยาก จากการที่เรามีแนวโน้มที่จะให้เอกชนเป็นผู้ให้บริการโทร-คมนาคม เพื่อเร่งการลงทุนและพัฒนาคุณภาพการบริการ จึงควรตั้งวางมาตรการที่จะลดการควบคุมสาขาโทรคมนาคมนี้ โดยให้มีลักษณะที่เสรีมากขึ้น และใช้การเจรจาระดับพหุภาคีตามความตกลงแกตส์ เป็นเครื่องมือเปิดตลาดให้ธุรกิจของเราลงทุนในต่างชาติได้มากขึ้น เพราะนักธุรกิจของเราก็มีกลยุทธ์ที่จะลงทุนในต่างประเทศอยู่แล้ว อีกทั้งประเทศในเอเชียก็มีความต้องการขยายการลงทุนด้านโทรคมนาคม และลดการควบคุมของรัฐบาล เพิ่มบทบาทของเอกชนในโทรคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นฮ่องกง สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และเวียดนาม (Far Eastern Economic Review, 1995) การที่เราจะคงลักษณะผูกขาด ปิดกั้นการเข้าสู่ตลาดจึงอาจเป็นอุปสรรคทางการค้าการลงทุนได้

โดยกรอบทางทฤษฎีและประสบการณ์จากประเทศอื่น ชี้ว่า การลดการควบคุม ให้มีเสรีมากขึ้น จะทำให้สวัสดิการผู้บริโภคขึ้น จาการค่าบริการที่ลดลง มีการให้บริการที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการมากขึ้น อย่างไรก็ตามอาจมีผู้บริโภคบางส่วนที่เสียผลประโยชน์ เพราะเมื่อมีการแข่งขัน ทำให้ผู้ประกอบการต้องตั้งราคาสินค้าใกล้เคียงกับต้นทุนหน่วยสุดท้าย การชดเชยกันระหว่างบริการจะหมดไป ราคาสารบริการบางอย่าง เช่น ค่าโทรศัพท์ในท้องถิ่นจะสูงขึ้น โทรศัพท์ทางไกลจะลดลง ในด้านผู้ประกอบการจะมีกำไรลดลง จากแรงกดดันที่เกิดจากการแข่งขัน การร่วมทุนกับต่างประเทศจะมีมากขึ้น

สิ่งที่ต้องเตรียมตัว จึงไม่ใช่ว่าควรหรือไม่ที่จะมีการเปิดให้เสรีมากขึ้น ลดการควบคุมของรัฐบาล ให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนและดำเนินกิจการ แต่คำถามเป็นจะทำอย่างไร โดยสิ่งเร่งด่วนคือการมีองค์กรกำหนดกติกาการแข่งขัน และควบคุมตามกติกานี้ กติกาหรือกฎเกณฑ์ภายในด้านโทรคมนาคมนี้ เป็นสิ่งที่สมาชิกภาคีสื่อให้ความสนใจมากขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าการเลือกปฏิบัติ การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมจะมีขึ้นได้หรือไม่ รัฐบาลต้องตระหนักว่า การเพิ่มบทบาทของเอกชน ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลไม่ต้องทำอะไร เป็นไปได้ที่รัฐบาลอาจต้องทำงานมากกว่าเดิม มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม เพียงแต่เปลี่ยนบทบาทจากผู้ผลิตโครงสร้างพื้นฐาน เป็นผู้ที่ดูแลให้มีโครงสร้างพื้นฐานอย่างพอเพียง มีคุณภาพ การผลิตมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค รัฐบาลจำเป็นต้องเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ ซึ่งต้องคล่องตัวพอที่จะเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และต้องควบคุมพฤติกรรมของธุรกิจให้มีการแข่งขันอย่างแท้จริง และรัฐยังจะต้องหามาตรการที่จะให้บรรลุดัชนีประสิทธิผลที่ระบบตลาดจัดการไม่ได้ เช่น การให้บริการอย่างทั่วถึง (universal service) และการกระจายรายได้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการปรับเปลี่ยนบทบาทรัฐวิสาหกิจจากเดิมที่เป็นผู้ให้บริการแต่ผู้เดียว ให้มีความสามารถในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

ในด้านของการเจรจาเปิดเสรีโทรคมนาคมพื้นฐาน รัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายที่ชัดเจนก่อนจึงจะทำให้การเจรจามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การเสนอข้อเสนอในการเจรจาเกิดผลทางกฎหมาย มีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตาม รัฐบาลจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทำแผนโทรคมนาคม เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปเสนอในตารางข้อผูกพันและใช้ต่อรองในการเจรจาได้ ลักษณะในปัจจุบันรัฐบาลยังมีข้อสัมปทานที่ให้อำนาจผูกขาดแก่เอกชน รัฐบาลจึงไม่สามารถที่จะเสนอเปิดตลาดในทันทีได้ แต่สามารถวางแผนเปลี่ยนระบบสัมปทานเป็นลักษณะอื่น โดยมีการกำหนดที่ชัดเจนที่จะให้มีการแข่งขันในอนาคต ทั้งนี้เราสามารถที่จะระบุเงื่อนไขเวลาได้ว่าระยะเวลาการเจรจาเพื่อปรับสัมปทานจะเป็นเวลาเท่าไร การบอกเงื่อนไขเวลาที่ชัดเจนจะทำให้ได้โดยไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ของภาคีสื่อ การเจรจาที่ผ่านมาที่เราแสดงท่าทีไม่เปิดตลาด ทำให้บทบาทของไทยในเวทีโลกด้อยลงไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์ (2538) ตารางข้อตกลงหย่อนและข้อผูกพันทางด้านสินค้าและข้อผูกพันการค้าบริการ กรุงเทพฯ.
- กระทรวงพาณิชย์ (2537) *General Agreement on Trade in Services* กรุงเทพฯ : กระทรวงพาณิชย์.
- คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2537) การเปิดเสรีในบริการโทรคมนาคม เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 23 มีนาคม 2537.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2538) “การกระจายโครงสร้างพื้นฐานและประสิทธิภาพการผลิต : ไฟฟ้าและโทรคมนาคม” บทความเสนอในการสัมมนาประจำปี ครั้งที่ 18 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไมตรี อึ้งภากรณ์ (2538) สามมิติของการเจรจาอบอุรุกวัย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไฉไล.
- เอี่ยมพร อ่อนคำ (2537) “สถานการณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทย” *Information Research* Vol. 1 No. 2 กุมภาพันธ์.
- Averch, Harvey and Johnson, Leland (1962) “Behavior of the Firm under Regulatory constraint” *American Economic Review* December, pp. 1052-69.
- Baumol William (1982) “Contestable Markets : An Uprising in the Theory of Industry Structure” *American Economic Review* Vol. 72 No. 1 March pp. 1-15.
- Bjorn Wellenius and others (1993) *Telecommunications : World Bank Experience and Strategy* World Bank Discussion Papers The World Bank Washington DC.
- Economist (1995a) “Latin American telecoms : Half-way there” February 4-10, pp. 68-69.
- Economist (1995b) “The Death of Distance” September 30, pp. 1-30.
- Far Eastern Economic Review(1995) “Focus : Telecommunications” October 5, pp. 37-63.
- Ferdo Ivanek, Timothy Nulty, and Nikola Holcer (1991) *Manufacturing Telecommunications Equipment in Newly Industrializing Countries* World Bank Technical Paper Number 145 The World Bank, Washington DC.
- Final Act Embodying the Results of The Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiation Marrakesh 15 April 1994.**

- Hiroyuki Imai (1994) **Assessing the Gains from Deregulation in Japan's International Telecommunication Industry** Working paper no : 37 School of Oriental and African Studies, Department of Economics, University of London.
- International Telecommunication Union (1994) **Asia-Pacific Telecommunication Indicators** Geneva.
- Ithiel de Sola Pool (1990) **Technologies Without Boundaries : on Telecommunication in a Global Age** Cambridge : Harvard University Press.
- Japan International Cooperation Agency (1989) **A Master plan Study on Telecommunications Development in The Kingdom of Thailand.**
- Low Patrick (1995) **Impact of the Uruguay Round on Asia : Trade in Services and Trade-Related Investment Measures** Manila : Asian Development Bank.
- Narongchai Akrasanee, Deuden Nikomborirak (1989) **Transportation, Telecommunication, and Tourism for the Pacific Region : ASEAN prepared for PECC Triple T Project.**
- Stephen Walters (1993) **Enterprise, Government, and the Public** New York : McGraw-Hill.
- Sumeth Vongpanitlerd, Ammar Siamwalla and Chatri Sripaipan (1992) "Public Services in Thailand: The Role of Information Technology" **TDRI Quarterly Review** Vol. 7 No. 4 December
- Tara Siam Business Information (1994) **Thai Telecommunication Industry 1993/1994** Bangkok
- Tuthill Lee (1995) "The Uruguay Round and the GATS: The Implications for Telecommunications" Mirneo
- Thailand Development Research Institute (1993) **Future Direction of the Communication Authority of Thailand** Bangkok : TDRI.
- United States Department of Commerce (1991) **A Telecommunications Infrastructure Study** a report prepared for NESDB.
- William W. Ambrose, Paul R. Hennemeyer, Jean-Paul Chapon (1990) **Privatizing Telecommunication Systems Business Opportunities in Developing countries** Discussion Paper Number 10 International Finance Corporation.
- Winston, Clifford (1993) "Economic Deregulation: Days of Reckoning for Microeconomics" **Journal of Economic Literature** 31 : 1263-89
- World Bank (1994) **World Development Report 1994** New York : Oxford University Press.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ตารางข้อมูลพันธของไทยในด้านโทรคมนาคม

57

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons			
Sector or subsector	Limitations on market access		Limitations on national treatment
2. COMMUNICATION SERVICES			
C. Telecommunication Services			
j) Data base access services (part of CPC 7523)	1) 1.1	Service providers must use public telecommunication network under national telecommunication authorities;	1) none
	1.2	Radio application service is subject to frequency availability.	
	2) None		2) None
	3) a)	Shall be a Thai registered company with foreign equity participation not exceeding 40 per cent of the registered capital and the number of foreign shareholders must not exceed 40 per cent of the total number of shareholders of the company	3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 40 per cent
	b)	Such company shall be permitted under the built-transferred-operated-concept	
	c)	must use public telecommunication network under national telecommunication authorities	
	4) As indicated in the horizontal section		4) None

ตารางผนวกที่ 1 ตารางข้อมูลพื้นฐานของไทยในด้านโทรคมนาคม (ต่อ)

Modes of supply 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons			
Sector or subsector	Limitations on market access		Limitations on national treatment
n) On-line information and/or data processing services (part of CPC 843)	1) 1 1	Services providers must use telecommunication network under national telecommunication authorities.	1) None
	1 2	Radio application service is subject to frequency availability	
	2) None		2) None
	3) a)	Shall be a Thai registered company with foreign equity participation not exceeding 40 per cent of the registered capital and the number of foreign shareholders must not exceed 40 per cent of the total number of shareholders of the company	3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 40 per cent
	b)	Such company shall be permitted under the built-transferred-operated concept	
	c)	Must use public telecommunication network under national telecommunication authorities	
	4)	As indicated in the horizontal section	4) None
o) Other			
Telecommunications equipment sales services (part of CPC 75420)	1) Unbound		1) Unbound
	2) None		2) None
	3) None other than that indicated in the horizontal section		3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 49 per cent

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons			
Sector or subsector	Limitations on market access		Limitations on national treatment
Telecommunications consulting services (CPC 75440)	4) a)	As indicated in the horizontal section	4) None
	b)	Unbound for civil engineer	
	1) Unbound		1) Unbound
	2) None		2) None
Videotex (part of CPC 75299)	3) None other than that indicated in the horizontal section		3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 49 per cent
	4) a)	As indicated in the horizontal section	4) None
	b)	Unbound for civil engineer	
	1) 1.1 service providers must use public telecommunication network under national telecommunication authorities;		1) None
	1.2 Radio application service is subject to frequency availability		
	2) None		2) None
	3) a)	Shall be a Thai registered company with foreign equity participation not exceeding 40 per cent of the registered capital and the number of foreign shareholders must not exceed 40 per cent of the total number of shareholders of the company	3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 40 per cent
	b)	Such company shall be permitted under the built-transferred-operated concept by national telecommunication authorities ^{1/}	

ตารางผนวกที่ 1 ตารางข้อมูลพื้นฐานของไทยในด้านโทรคมนาคม (ต่อ)

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons			
Sector or subsector	Limitations on market access	Limitations on national treatment	
Teleconference (part of CPC 75292)	c) must use public telecommunication network under national telecommunication authorities		
	d) Selection of service providers shall be based on open tender		
	4) As indicated in the horizontal section		4) None
	1) 1.1 Service providers must use public telecommunication network under national telecommunication authorities;		1) None
	1.2 Radio application service is subject to frequency availability		
	2) None		2) None
	3) a) Shall be a Thai registered company with foreign equity participation not exceeding 40 per cent of the registered capital and the number of foreign shareholders must not exceed 40 per cent of the total number of shareholders of the company		3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 40 per cent
	b) Such company shall be permitted under the built-transferred-operated concept by national telecommunication authorities		
	c) Must use public telecommunication network under national telecommunication authorities		
	d) Selection of service providers shall be based on open tender		
	4) As indicated in the horizontal section		4) None

ตารางผนวกที่ 1 ตารางข้อมูลพันธของไทยในด้านโทรคมนาคม

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons			
Sector or subsector	Limitations on market access		Limitations on national treatment
Domestic leased circuits (part of CPC 75299)	1)	1.1 Service providers must use public telecommunication network under national telecommunication authorities;	1) None
		1.2 Radio application service is subject to frequency availability	
	2)	None	2) None
	3)	a) Shall be a Thai registered company with foreign equity participation not exceeding 40 per cent of the registered capital and the number of foreign shareholders must not exceed 40 per cent of the total number of shareholders of the company	3) No limitations as long as foreign equity participation does not exceed 40 per cent
		b) Such company shall be permitted under the built-transferred-operated concept by national telecommunication authorities ^{1/}	
	c)	Must use public telecommunication network under national telecommunication authorities	
	d)	Selection of service providers shall be based on open tender	
	4)	As indicated in the horizontal section	4) None

หมายเหตุ : ^{1/} This condition will be applied for at least 10 years.

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์, 2538.

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	โครงการ
กลุ่มบริษัทชินวัตร ลงทุนผ่านบริษัท ชินวัตรอิน- เตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) บริษัท กัมพูชา ชินวัตร จำกัด บริษัท ลาว ชินวัตร เทเลคอม จำกัด บริษัท อีสตา คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด บริษัท ไมโครเวฟ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ลงทุนผ่านบริษัท ชินวัตรแซท- เทลไลท์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ซี.เอส. คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท ชินวัตร แซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) 51%)		
	กัมพูชา	- ติดตั้งโทรศัพท์ภายในประเทศร่วมกับรัฐบาลกัมพูชา
	ลาว	- โครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM - โครงการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์พื้นฐานในประเทศ และวิทยุติดตามตัว - โครงการให้บริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสถานีดาวเทียมภาคพื้นดิน และชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ทั้ง 3 โครงการ มีมูลค่า 1,525 ล้านบาท
	ฟิลิปปินส์	- ขยายเครือข่ายโทรศัพท์ระบบพื้นฐานภายในประเทศ - โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM - โทรศัพท์ระหว่างประเทศ - บริการวิทยุติดตามตัว
	อินเดีย	- ให้บริการวิทยุติดตามตัว - ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ GSM
	ทั่วโลก	- โครงการโทรศัพท์ระหว่างประเทศผ่านดาวเทียมอินมาร์แซท-ทีของบริษัท I-CO Global Communications จำกัด ซึ่งโครงการนี้มีมูลค่า 75,000 ล้านบาท

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย (ต่อ)

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	โครงการ
บริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ของกลุ่มบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ (กลุ่มซีพี) ลงทุนผ่านบริษัท เทเลคอม โฮลดิ้ง จำกัด (ทีเอช)	ฟิลิปปินส์	- โครงการติดตั้งโทรศัพท์พื้นฐาน 3 แสนเลขหมาย ในกรุงมะนิลาและพื้นที่แถบเกาะลูซอน (Luzon) - โครงการชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศ (International Gateway Operator--IGF)
	จีน	- ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมภาคพื้นดินขนาดเล็ก (Very Small Aperture Terminal--VSAT) - ให้บริการวิทยุติดตามตัว
บริษัท เจียไต๋ อินเตอร์เนชั่นแนล เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด	จีน	- ลงทุนในโครงการดาวเทียมแอปสตาร์ (Apstar) ของบริษัท APT Satellite จำกัด
บริษัท เค.โอ.เอ็น (ประเทศไทย) จำกัด	ทั่วโลก	- โครงการวางระบบเคเบิลใยแก้วนำแสงรอบโลก (Fiber Optic Link Around the Globe--FLAG) ซึ่งมีมูลค่าโครงการมากกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
บริษัท โคปิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด	สหรัฐฯ	- นำเทคโนโลยีภายใต้ลิขสิทธิ์ของบริษัทโคปิน มาพัฒนาให้เป็นสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานทั้งในด้านเกมส์ คอมพิวเตอร์ เ็นเทอร์เทนเมนท์ และใช้งานในด้านอุตสาหกรรมทั่วไป

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย (ต่อ)

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	ลักษณะโครงการ
กลุ่มบริษัทยูคอม ลงทุนผ่านบริษัท ยูคอมอิน- เตอร์เนชันแนล จำกัด (UIC)		
บริษัท โมบาย อินฟอร์เมชัน ซิสเต็มส์ จำกัด	สหรัฐฯ	- ให้บริการระบบบริหารข้อมูลด้านการขนส่งแบบไร้สาย
บริษัท Cell Call Core จำกัด	สหรัฐฯ	- ผลิตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบเซลลูลาร์ขนาดเล็ก
บริษัท เซาท์อีสอีเรียม มาเลเซีย จำกัด	มาเลเซีย	- บริษัททำการตลาดด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านดาวเทียมอิริเดียม ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2541
บริษัท ยูคอม อินเตอร์เนชันแนล เมียนมาร์ จำกัด	พม่า	- ดำเนินการ trading company
บริษัท เนชั่นแนล เทเลคอมมูนิเคชั่น จำกัด	อินเดีย	- ให้บริการวิทยุติดตามตัว
บริษัท อินเตอร์ซิติเพอจิ้ง จำกัด	ศรีลังกา	- ให้บริการวิทยุติดตามตัว
บริษัท นิวเวิลด์ เทเลโฟน จำกัด	ฮ่องกง	- ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ PCN
บริษัท สเปซ ทรานสปอร์ตเซ็น ซิสเต็ม จำกัด	ออสเตรเลีย	- โครงการสร้างฐานยิงจรวดที่ประเทศออสเตรเลีย
บริษัท ไทยแซทเทลไลท์ เทเลคอม- มูนิเคชั่น จำกัด	ทั่วโลก	- โครงการดาวเทียมอิริเดียม ซึ่งมีมูลค่าโครงการ 95,000 ล้านบาท

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย (ต่อ)

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	โครงการ
กลุ่มบริษัทจัสมิน ลงทุนในนามบริษัท จัสมิน อิน-เตอร์เนชั่นแนล โอเวอร์ซีส์ จำกัด บริษัท พีที โมบิลคอม เทเลคอมมินิ-โค จำกัด บริษัท ดิจิตอล เทเลคอมมิวนิเคชันส์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท จัสมิน เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด บริษัท NewTel จำกัด บริษัท JT Mobiles (JTM) จำกัด	มาเลเซีย	โครงการเคเบิลใยแก้วนำแสงภาคพื้นดิน และใต้น้ำ
	อินโดนีเซีย	- โครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉพาะกลุ่ม (Trunked Mobile Radio) - โครงการจัดตั้งระบบดาวเทียมเพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เซลลูลาร์ผ่านดาวเทียมสำหรับภูมิภาคเอเชีย
	ฟิลิปปินส์	- ติดตั้งโทรศัพท์พื้นฐานในเกาะลูซอน - โครงการ Radio Paging Services
	กัมพูชา	- บริการโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม
	ลาว	- โครงการสร้างเขื่อนน้ำเทินเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า
	เวียดนาม	- โรงงานผลิตอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม
	อินเดีย	- โครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ GSM ในเขตอูตรประเทศ (Andhra Pradesh) และการ์นาตากา (Karnataka)
	เนปาล	- Radio Paging Services

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย (ต่อ)

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	โครงการ
กลุ่มบริษัทสื่อฯ ^{1/}	เกาหลีเหนือ	- ระบบโทรคมนาคมในเขตเศรษฐกิจและการค้าเสรี ราชิน ซองบอง
	เวียดนาม	- โครงการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเมืองมณฑล
	ฟิลิปปินส์	- ธุรกิจการให้บริการข้อมูล
	ศรีลังกา	- โครงการเครือข่ายโทรศัพท์ไร้สายทั่วประเทศ เป็นระยะเวลา สัมปทาน 10 ปี
	ลาว	- โรงงานผลิตเบียร์
	ลาว	- โรงงานผลิตน้ำหวาน
	ลาว	- เพื่อทำการค้าผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเข้าไปร่วมลงทุน
	ลาว	- โครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำห้วยโตะ - โรงแรมสุวรรณภูมิ - โครงการรถเช่า AVIS
	เวียดนาม	- บริการการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video conference)
	จีน	- พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในเมืองคุนหมิง
	อินเดีย	- บริการข้อมูลข่าวสารผ่านวิทยุติดตามตัว

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มบริษัทโทรคมนาคมไทย (ต่อ)

บริษัทโทรคมนาคมไทย	ประเทศ/ พื้นที่บริการ	โครงการ
กลุ่มบริษัทสามารถ ลงทุนผ่านบริษัท สามารถอิน เตอร์เนชั่นแนล จำกัด		
บริษัท แคมโบเดียสามารถ จำกัด	กัมพูชา	- จำหน่ายโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมของกลุ่มบริษัทสามารถ
บริษัท แคมโบเดียสามารถ คอมมู- นิเคชั่น จำกัด	กัมพูชา	- เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือระบบ NMT 900 ในประเทศ กัมพูชา ภายใต้อุปทาน 35 ปี
บริษัท สามารถมาเลเซีย จำกัด	มาเลเซีย	- จำหน่ายอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมของกลุ่มบริษัทสามารถ
บริษัท สามารถเมียนมาร์ จำกัด	พม่า	- จำหน่ายอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมของกลุ่มบริษัทสามารถ

ที่มา : รายงานประจำปี 2538 ของบริษัทผู้ดำเนินการและจากการสอบถามทางโทรศัพท์

^{1/} กรุงเทพมหานคร (13 สิงหาคม 2539) : 3